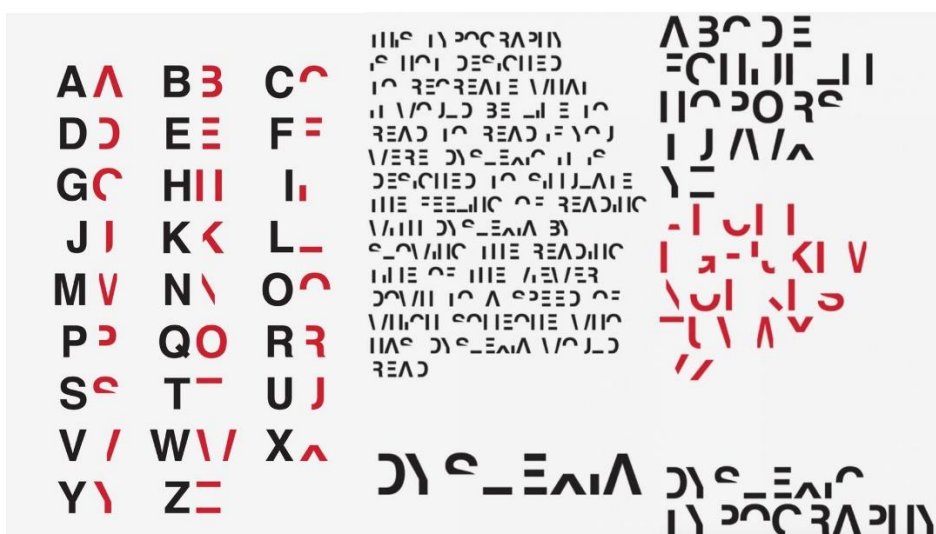

JESTEM RODZICEM DZIECKA Z DYSLEKSJĄ

„Zgadnijcie, dlaczego lubię Andersena, Picassa, Leonarda da Vinci, Faradaya, Einsteina, Churchilla, Agatę Christie, Rodina, Edisona, Bella, Disneya, Henry’ego Forda, Rockefellera i Napoleona Bonaparte? Bo wszyscy oni byli dyslektykami. Wielu z nich miało ciężkie dzieciństwo, nic im się nie udawało...”

Barbara Ciwoniuk

Dysleksja rozwojowa jest terminem określającym zespół zaburzeń w nauce czytania i pisania. Są to zaburzenia specyficzne (wybiórcze) o ograniczonym, wąskim zakresie. Mają charakter rozwojowy - towarzyszą dziecku przez cały proces rozwoju.

DYSLEKSJA	trudności w czytaniu
DYSORTOGRAFIA	brak umiejętności poprawnego ortograficznie zapisywania wyrazów
DYSGRAFIA	nieczytelne lub nieestetyczne pismo
DYSKALKULIA	specyficzne zaburzenia w uczeniu się matematyki

Warto również wykonać badania wzroku i słuchu, aby upewnić się, że trudności nie wynikają z zaburzenia pracy narządów zmysłów. Ostateczną diagnozę specyficznych zaburzeń w uczeniu się należy uzyskać w poradni psychologiczno-pedagogicznej. Zanim udasz się tam z dzieckiem, upewnij się, że miało ono szansę poćwiczyć nowe umiejętności i czy ewentualne problemy w nauce nie są skutkiem niewystarczającego treningu.

Według statystyk Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego na zaburzenia dyslektyczne cierpi dzisiaj około 15% polskiej populacji. Oznacza to, że na klasę przypada średnio dwoje / troje dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

Istnieje wiele symptomów, które powinny skłonić do obserwacji dziecka i zastanowienia się, czy nie będzie go dotyczył problem specyficznych zaburzeń w uczeniu się. Objawy dysleksji zmieniają się wraz z wiekiem. Niektóre z objawów można zaobserwować już na wczesnym etapie rozwoju dziecka, ale należy też pamiętać, że nie u każdego dziecka pojawią się wszystkie z nich.

	Symptomy
WIEK PRZEDSZKOLNY	<ul style="list-style-type: none"> - opóźniony rozwój mowy - trudności z wymawianiem dłuższych słów - ubogie słownictwo i przekręcanie wyrazów - kłopoty z rymowaniem i uczeniem się na pamięć wierszyków i piosenek - problem z zapamiętywaniem różnych nazw, cyfr, dni tygodnia - trudności z zapamiętaniem kolorów i kształtów

	<ul style="list-style-type: none"> - kłopoty w orientacji w przestrzeni i w schemacie ciała - niechęć do budowania z klocków, układania puzzli, małe sukcesy w tej dziedzinie - problem z ubieraniem się, zapinaniem guzików i suwaków - kłopoty z dzieleniem na sylaby i rozróżnianiem głosek w wyrazach - problemy z poprawnym wymawianiem wielosylabowych słów - mała precyzja ruchów dłoni, nieumiejętność wiązania kokardki, cięcia nożyczkami po śladzie - nieprawidłowy uchwyt kredki lub narzędzia pisarskiego - nieprawidłowy kierunek kreślenia linii i liter - problem z rysowaniem i odtwarzaniem szlaczków - mylenie liter kształtopodobnych (m-n-u, p-b-d-g, l-l-t) - słaba orientacja w przestrzeni (nad, pod, za, obok) i w czasie (pory dnia) - słabe zapamiętywanie liter, cyfr i kształtów geometrycznych - ubogie słownictwo - liczne błędy gramatyczne - kłopoty z uczeniem się sekwencji (wierszyki, dni tygodnia, miesiące)
<p>WIEK WCZESNOSZKOLNY</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kłopoty z dzieleniem na sylaby i rozróżnianiem głosek w wyrazach - problemy z poprawnym wymawianiem wielosylabowych słów - mała precyzja ruchów dłoni, nieumiejętność wiązania kokardki, cięcia nożyczkami po śladzie - nieprawidłowy uchwyt kredki lub narzędzia pisarskiego

	<ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłowy kierunek kreślenia linii i liter - problem z rysowaniem i odtwarzaniem szlaczków - mylenie liter kształtopodobnych (m-n-u, p-b-d-g, l-l-t) - słaba orientacja w przestrzeni (nad, pod, za, obok) i w czasie (pory dnia) - słabe zapamiętywanie liter, cyfr i kształtów geometrycznych - ubogie słownictwo - liczne błędy gramatyczne - kłopoty z uczeniem się sekwencji (wierszyki, dni tygodnia, miesiące) - niskie różnicowanie głosek podobnie brzmiących (z-s, g-k, p-b, t-d) - nieestetyczne próby pisania - niska sprawność ręki piszącej - brak ustalonej stronności ciała i dominującej ręki - kłopot z opanowaniem zegara - niska koordynacja ruchowa - problem z nauczeniem się jazdy na rowerze i łapaniem piłki
<p>DZIECI STARSZE (9-12 LAT)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - trudności z płynnym czytaniem - trudności z rozumieniem czytanych treści - wolne tempo dekodowania wyrazów - mylenie liter w wyrazach - nieortograficzny zapis wyrazów - mylenie znaków i cyfr w matematyce - kłopoty z podstawianiem do wzoru - trudności w nauce geometrii i poruszaniu się na mapie - problem z nauczeniem się tabliczki mnożenia - zapominanie bieżącej daty i dnia tygodnia - mała organizacja własna - mylenie lewej i prawej strony - mała orientacja na zegarze - kłopoty z powiedzeniami i przysłowiami

	<ul style="list-style-type: none"> - nieestetyczny zapis w zeszytach - niska samoocena z powodu słabych osiągnięć w szkole - wolne tempo czytania i nadal brak płynności - nieprawidłowe odczytywanie słów lub całych informacji - dalsze trudności w poprawnym zapisie słów - nieestetyczne pismo, czasami zupełnie nieczytelne - kłopoty z planowaniem, organizacją i układaniem w sekwencje - nieumiejętność streszczania tekstu i selekcji informacji - zwięzłe wypowiedzi pisemne (krótkie, nierozwinięte wypracowania, czasem nie na temat) - trudności z robieniem notatek i przepisywaniem z tablicy - unikanie zadań związanych z czytaniem i pisaniem - słaba pamięć, wolne zapamiętywanie nowych treści - mylenie niektórych liter lub wyrazów - kłopot z szybkim nazywaniem przedmiotów lub przypominaniem sobie informacji - mylenie znaków i symboli (matematyka, fizyka, chemia) - słaba orientacja na mapie i w przestrzeni - niska samoocena z powodu powolnych postępów
--	--

Wskazówki - co robić?

- Zachęcać dziecko do systematycznej / regularnej pracy.
- Zrozumieć problem dziecka – dziecko nie jest leniwe czy niezdolne, ono po prostu potrzebuje właściwie ukierunkowanej pomocy.
- Poznać jego mocne strony.

- Wzmacniać w dziecku pozytywne wartości, zainteresowania.
- Zapewnić mu warunki do pracy.
- Wzmacniać pozytywnie, czyli nagradzać pochwałą nawet za drobne sukcesy.
- Analizować trudności.
- Nauczyć stałego korzystania ze słownika ortograficznego.
- Czytać wspólnie z dzieckiem.
- Pobudzać u dziecka potrzebę czytania dla przyjemności.
- Ważne jest to, by wspierać dziecko w jego twórczych zabiegach, albowiem dziecko z dysleksją stara się ukryć swoje „słabsze strony” i rozwiązuje często swoje problemy w sposób odmienny niż pozostałe dzieci, bardziej kreatywny.
- Organizować dziecku czas wolny, zadbać o to, by rozwijało swoje pasje, cieszyć się z jego mniejszych i większych sukcesów.
- Pozwolić dziecku na uczestnictwo w zajęciach sportowych lub innych dodatkowych zajęciach pozaszkolnych.
- Wychwycić jego zainteresowania i zdolności - łatwiej i szybciej uczymy się rzeczy, które nas interesują i które sprawiają nam przyjemność.
- Pokazać dziecku, że zdobywanie wiedzy to świetna zabawa - rodzinne oglądanie programów edukacyjnych, czytanie książek, wyprawy do muzeum czy zwiedzanie zabytków.
- Zachowywać spokój i panować nad emocjami, nie wpadać w gniew, gdy dziecko nas irytuje.
- Należy skupić się na mocnych stronach dziecka (np. rysowanie, gra w piłkę), a nie na słabościach.
- Wierzyć w zdolności dziecka.
- Nagradzać dziecko za małe i większe sukcesy.
- Opowiadać o napotkanych w dzieciństwie trudnościach, które były podobne do dylematów jego wieku. Opowiadać o sławnych ludziach z dysleksją.
- Codziennie znaleźć czas dla dziecka i poświęcić go tylko jemu, liczy się jakość czasu spędzonego z dzieckiem.
- Unikać ciągłej kontroli nad dzieckiem - samo musi się nauczyć dokonywać wyborów.

Czego nie robić?

- Nie porównywać z rówieśnikami czy rodzeństwem.
- Nie liczyć na natychmiastowe efekty.
- Nie krytykować.
- Nie odrabiać za dziecko prac domowych.
- Nie poprawiać błędów w pracach pisemnych - dziecko powinno nauczyć się pracować ze słownikiem ortograficznym.

Systematyczna praca w szkole i w domu to podstawowy warunek skutecznego oddziaływania na dziecko. Aby przyniosło ono pożądaną efekt, warto zapoznać się z podstawowymi zasadami pracy z dzieckiem z dysleksją.

Pamięć pracuje sprawniej, gdy dziecko jest zrelaksowane, a zatem ważny jest odpoczynek przed przystąpieniem do ćwiczeń. Miejsce do pracy powinno być uprzątnięte, bez zbędnych przedmiotów przykuwających wzrok dziecka i rozpraszających jego uwagę. Trzeba dbać o ciszę – wyłączyć telewizor, sprzęt grający, telefon, telewizor. Ważna jest również higiena snu – jego odpowiednia ilość i jakość.

Ćwiczenia w czytaniu	Ćwiczenia w pisaniu
Wybierzmy interesujący tekst.	Zezwalajmy na pisanie ołówkiem lub zmazywalnym długopisem. Ułatwi to poprawianie błędów.
Wiedzmy, że Twój dobry humor i dziecka przyspieszy postępy w czytaniu.	Unikajmy podkreślania dostrzeżonych błędów. Zaznaczajmy tylko ich liczbę na marginesie linii, w której się pojawiły.
Do ćwiczeń najlepsza jest książka, która ma większy druk i kolorowe ilustracje.	Polećmy dziecku, aby samo znalazło błędy korzystając ze słownika ortograficznego - dziecko z dysleksją może wypracować nawyk autokorekty.
Sami zacznijmy czytać dziecku...	Odszukane błędnie zapisane wyrazy dziecko powinno napisać poprawnie 5-6 razy i użyć je w zdaniach.

Niech dziecko palcem wskazuje słowa, które przeczytasz na głos.	Pomóżmy dziecku utrwalać zasady pisowni, wyjaśniając wszystkie wątpliwości przy użyciu słownika ortograficznego.
Czytając dziecku, podkreślajmy tonem ich znaczenie.	W młodszych klasach nie stosujemy dyktand (pisania ze słuchu). Zastąpmy je pisaniem z pamięci (dziecko zapoznaje się z tekstem, zapamiętuje zdanie, a następnie zakrywa je i pisze z pamięci).
Dostosujmy szybkość czytania do możliwości śledzenia tekstu przez dziecko.	Najlepiej, gdy dziecko zapisuje wypowiedź pisemną w brudnopisie. Po omówieniu z rodzicem przepisuje pracę do zeszytu, a rodzic jeszcze raz sprawdza jej poprawność.
Nie ponaglajmy dziecka podczas czytania.	
Czytajmy z dzieckiem na zmianę. Długość fragmentów czytanych przez dziecko powinna stopniowo rosnąć.	
Sprawdzajmy co jakiś czas, czy dziecko rozumie czytany tekst. Jeśli nie, zawsze możemy wrócić do danego fragmentu.	
Sięgnijmy do audiobooków. Podczas słuchania dziecko powinno równocześnie śledzić wzrokiem czytany tekst.	

Przygotowały

Martyna Ozych

Karolina Rosa - Krupińska